

erdiko kaiera

Euskal liburu digitala: bi eredu eta hamaika galdera

GORKA BEREZIARTUA

Ordaindu ala doan eskaini? Euskaraz liburu digitalak zabaltzeko sortu diren bi plataformek (Gurebook eta Liburu-e) paratu dute galdera mahai gainean. Itunak ez du erantzun bat besterik eskatzen. Erantzun bat besterik ez... liburuaren sektore osoari eragingo diona.

GORKA BEREZIARTUA

“AZKENEAN!” esango zuen baten batek, kosta baitzaie euskal argitaletxeei digitalaren uretan behatz puntak bustitzea. Baina nazioarteko liburugintzak metamorfosia hasi duen honetan (duela ez asko jardun genuen gaiaz, ikusi ARGIA-ren 2.255. zenbakia), bi plataforma garrantzitsu sortu dira euskal liburu numerikoak eskaintzeko: Elkar, Erein eta Alberdania editorialek sortu zuten Gurebook eta Susa argitaletxeak Armiarma webgunean zabaldu berri duen Liburu-e egitasmoa.

Gurebook 2010eko azaroan aurkeztu zen, Durangoko Azoka ate joka zela. Liburu elektronikoen denda da funtsean, egitasmoan parte hartzen duten argitaletxeen obrak eskaintzen ditu, papereko liburuak baino apur bat merkeago eta erositako liburuak kopia digitala mugatzeko teknologiak dauzkate txertatuta. Partaide diren argitaletxeen garrantziagatik —hasierako hurrei beste batzuk batu zaizkie gero— eta euskal liburugintzan ekarri zuen jauzi kualitatiboagatik —gutxitan ikusten dira horrelako aliantzak sektorean— harrera mediatiko polita izan zuen atari berriak, baina baita zenbait kritika ere, prezioen eta kopia mugatzeko teknologien kariatara (lerrook idazten dituenak bere momentuan egindakoa hemen irakur dezakezu: <http://ttiki.com/23213>).

Isilago pasa da euskal hedabideetan Susak urte hasieran sareratu duen egitasmoa, nahiz eta eskaintzen duena ez den nolanahikoa: 249 liburu guztira, PDF eta EPUB formatuetan, kopia egiteko mugarik gabe; euskal literaturaren klasikoak batzuk; Literatura Unibertsala bilduman argitaratu ziren nazioarteko idazleen obrak besteak. Eta garrantzitsuena, dirudienez: denak doan. Baina, momentuz, nobedaderik ez.

Erronka digitalari erantzuteko bi eredu arras diferente beraz. Zalantzak berriz, mila. Negozio-ereduari lotutakoak dira momentu

NIKKORSNAPPER / FLICKR

Eneko Agirrek azaldu duenez, Apple etxearen iPad-ak ekarri du benetako aldaketa liburu elektronikoaren alorrean. Ordenagailu baten funtzio guztiak folio baten tamainako tresnan biltzen ditu. Doakotasunerako joera ere indartu du iPadaren zabalpenak: “Beste produktu guztiak doan diren plataforma batean irakurriko duk. Eta liburuak ordaindu egingo al dituk?”.

honetako galdera-ikur gehienak: inor prest egongo ote da artxibo digital bat edukitzearen truke dirurik ordaintzeko? Doan eskainiz gero, zer gertatuko da argitaletxe eta liburudendekin? Prezioa jartzekotan, zein? Erantzun eske markatzen dute atzamarrek telefono zenbakia. Beste aldean Zarauzko Garoa liburu dendako Eneko Agirre dago. Teknofilo gutxi batzuen hizketa gaia izatetik liburu digitala mundu guztiaren ahotan egotera pasa zenerako, artikulua sorta interesgarria jarria zuten gaiari buruz euren Interneteko atarian (www.egaroa.com).

Azken hilabeteotan aurkeztu diren bi egitasmoak baloratzeko eskatu diogu. “Gurebook-ez ezin diat gehiegi hitz egin, ez bainauk erabiltzaile. Baina horrek berak esaten dik asko: zergatik ez diat erabiltzen? Ondo zegok Euskal Herriko argitaletxe batzuek bat egitea eta errealtateari aurre egiten saiatzea. Baina erabiltzaile bezala, iruditzen zaidak koldar samar ari direla”.

Hobeto baloratu du Susaren egitasmoa; ez Liburu-e bakarrik, Armiarma atari osoa ere

iRUÑAZARRA
TaBERNA • JaTeXea

Merkaderes kalea, 15 · 31001 IRUÑA (Nafarroa)
T 948 22 51 67 · info@irunazarra.es · www.irunazarra.org

ogiaren egia
*Denda berritu dugu!
Zatoz eta bidaiatu
iraganeko okindegi
xarmant batera*

Galparsoro
OKINDEGIA

*Antzinako ogiaren
kabia bihurtu baitugu
denda zahar berria*

Kale Nagusia 6 (Alde Zaharra) - DONOSTIA - Tel.: 943 421 074

Gurebook

● Nork sortua?

Alberdaniak, Elkarrek eta Ereinek.

● Zer eskaintzen du?

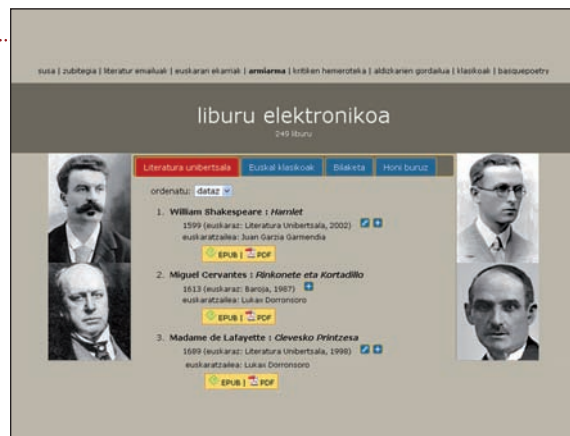
Alberdania, Elkar, Erein, Pamiela, Ttartalo, Txertoa eta Arrain editorialen nobedadeak eta katalogoko liburuak.

● Zein preziotan?

Paperezko liburuak baino %30 merkeago.

● Helbidea?

www.gurebook.com

Liburu-e

● Nork sortua?

Susak.

● Zer eskaintzen du?

Literatura unibertsaleko obrak euskaratuta, baita euskal literaturaren klasikoak ere. Guztira 249 liburu.

● Zein preziotan?

Doan.

● Helbidea?

www.armiarma.com/liburu-e

bai: urtetan gune horri esker literatur testu asko digitalizatu direla nabarmendu du. Baina baita erantzuterik ez daukan galdera luzatu ere: “Zergatik jendeak, eta gazteek bereziki, ez ditek ikusten beharrik literatura hori kontsumitzeko?”.

Ordaindu?

Horiek atarikoak. Mokadu txikien ondotik, okelari sartu diogu hagina:

– Momentuko galdera zera duk: salduko al dituk e-bookak?

– Azken hamar urteetan nire esperientzia zein izan den ikusita, oso zail ikusten diat jendea ordaintzeko prest egotea. Nik musika Spotify-n entzuten diat, pelikulak *streaming* bidez ikusi...

Kontuan hartzeko moduko beste datu bat ere atera du hizpidera: orain arte liburuak irakurtzeko gailuez hitz egiten zela, erran nahi baita, funtzio horretarako bakarrik pentsatutako tresnez. Baina liburu elektronikoaren eztanda gertatu bada, izan da, beste aukera asko eskaintzen dituen erremintari esker.

AZKEN-LAURDENAK

Otsailak 19 / Tafalla
17,30 - Santa Maria parroikia-aretoa

Xabier Terreros
Ander Fuentes "Itturi"
Miel Mari Elozegi "Luze"
Jose Luis Barberia "Zili"
Egoitz Gorosterrazu
Ainhoa Aranburu

Otsailak 20 / Irurtzun
17,30 - Kultur Etxea

Eneko Lazkoz / Iñigo Olaetxea
Oier Lakuntza / Bittor Elizagoien
Ekaitz Astiz / Irati Majuelo

**NAFARROAKO
BERTSOLARI
TXAPELKETA**

11

www.nafarroakotxapelketa.com

Antolatzailea:

Laguntzailea:

Apple etxearen iPad-az ari da Agirre: ordenagailu baten aukera guztiak orrialde baten tamainan biltzen dituen gatzetaz (Internetarako konexioa, bideoak, audioak, ukipen-pantaila...). Daukan formatuagatik, liburu digitalen irakurleen artean harrera beroa izan du; tresna hori agertzearekin batera ugaritu da irakurleen artean liburu digitalen elkartruketa. “Eta hik hor kontsumituko dituk liburuak, alegia, beste produktu guztiak doan diren plataforma batean. Aisialdiko gauza guztiak debalde dauzkak eta... liburuak ordaindu egingo al dituk?”.

Arraroa litzateke, bai.

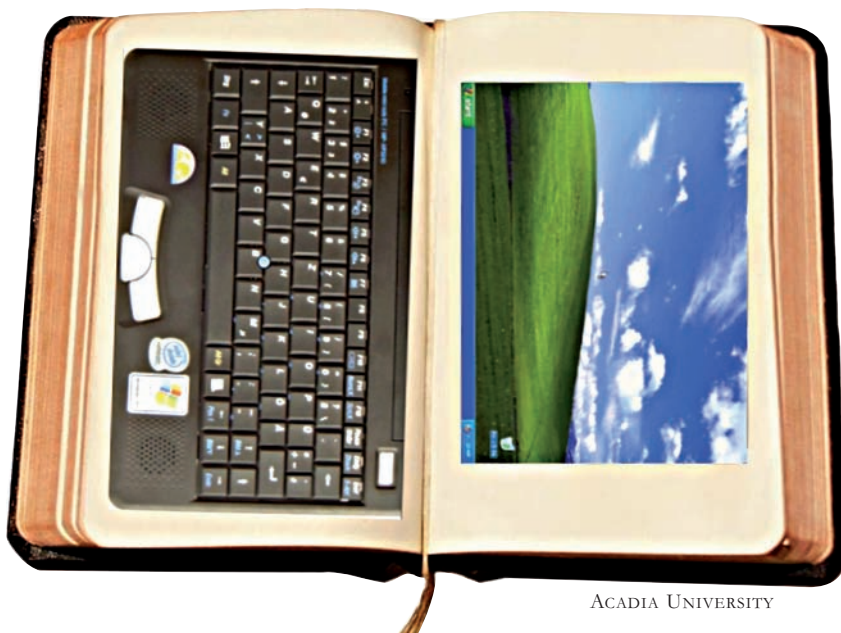
– Baina hik liburu-denda batean egiten duk lan –erantzun diogu–; dena doan izatekotan, zer etorkizun zeukak negozioak?

– Garbi zego liburu-dendek tartaren zatirik ez daukatela hor. Inor ez duk joaten disko-denda batera MP3 bat jaistera. Informazio-iturri bezala funtzionatu zezakek, baina errentagarritasun aldetik ez dik ematen eguneroko ogia irabazteko adina.

Liburugintzak orain arte pieza finkoak eduki dituela esplikatu du Agirrek: argitaletxeak, banatzaileak, dendak... Eta bere ustez, Internetekin eskema guztia jarriko dela ipurdiz gora. Lehen editorialak ez ziren salmentaz arduratzen, lan hori Garoa bezalakoen esku zegoelako. “Baina orain webguneen bidez ere saltzen dute”. Prozesua alderantziz ere egin liteke, ordea; hau da, dendak edizio lana bere gain hartzea. Garoan aztertu dute aukera hori, sektorearen barruan orain arte izan duten rola aldatu eta zeregin garrantzitsuagoa hartzeko bidea zabaltzen ahal dielako. “Imanol Epelderekin egin genian esperimentu bat, liburutxo bat, eta polita atera zuan, baina oraingoz gure lana dendan zego batez ere. Hala ere, gazteak gaituk eta ez diagu ezer baztertzen; garrantzitsuena duk ondo pasa geniala hori egiten. Eta gauzek funtzionatzen dute hik ondo pasatzen baduk”.

Eredu berriaren bila

Datorrenari dramatismorik gabe begiratzen dio Eneko Agirrek. “Nik zera esaten diat: lan egiten diagun mundua, literatur mundua, oso zabala duk, jendeak mendeak zeramatzak idazten. Orduan ba, hi, liburu-denda bat desagertzen baduk edo editorialak desagertzen badituk, berdin dik; desagertzen badituk, desagertu behar zutelako duk”. Bere ustez jendeak liburu digitalak kontsumitzen dituen neurrian, prezioa zerora hurbilduko da. Eszenatokia aldatu da dagoeneko. “Gustatzen bazaik, horri aurre egiok; moldatu behar

ACADIA UNIVERSITY

“Liburu dendak edo argitaletxeak desagertzen badituk, izango duk desagertu behar zutelako”

**ENEKO AGIRRE,
GAROA LIBURU DENDA**

baduk, moldatu hadi; baina errealitatea errealitatea izango duk beti”.

Eredu berriak bilatzeaz ere galdetu diogu, diskogintzan Bidehuts kolektiboak edo Zea Mays taldeak egin duten bezala (ikus ARGIA-ren 2.262. zenbakia). Liburu-denden kasuan joera bat nabarmendu du: saltoki asko kultur gune bilakatzen ari direla. “Espazio biziak bihurtzen ari dituk. Denok ezagutzen ditiagu espendedore modura funtzionatzen duten

dendak, eta horiek horrela funtzionatzeari utziko ziote. Askoz zerbitzu gehiago ematea izango duk joera... edo esperantza behintzat hori duk: modeloari hanka gehiago jartzea”.

Hala ere, aldaketa ez da musikan bezain azkar gertatzen ari. Paperean asko irakurtzen da, liburuak saltzen dira, eredu berrira moldatzeko denbora gehiago izango dute liburugintzan diharduten agenteek. Agirrek AEBekin konparatu du hemengo egoera, esanez, han, herri askotan, ez dagoela liburu-dendarik eta horrek berak digitalerako joera asko azkartu duela. Eraitza? Barnes & Noble bezalako kate erraldoietako dendak leku askotan ixten ari direla; aldiz, denda txiki batzuek, eredu berrietan oinarrituta, aurrera egitea lortu dute.

Dena berriz pentsatzeko tenorea da beraz: liburu digitalak ez baitira paperezko liburuen kopia binarioak bakarrik, aldaketa askoz sakonagoaren pieza baizik. Liburugintzaren mutazioa dator, editorial, denda, banatzaile, idazle eta irakurle rola berrasmatzeko unea. Krisia, hala deitu nahi bazaio. Baina krisiak, gauza jakina da, abagunea ere esan nahi du. Letra-jaten aritzeko afizioa duen orok probestu beharreko aukera. ■